

Chodzić w Duchu Świętym

1 tydzień Okresu Zwykłego

Czytanie i rozważanie Słowa Bożego

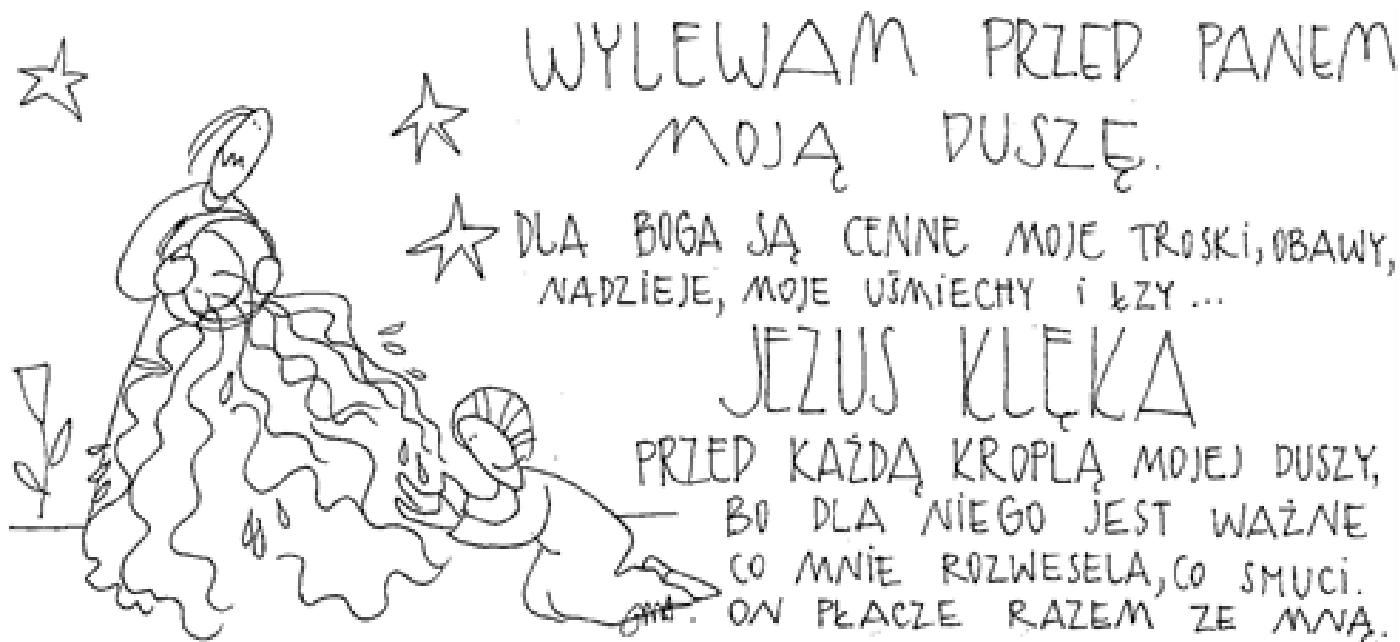
Bez wiary zaś nie można podobać się Bogu (Hbr 11,6)

Wiara rodzi się z tego, co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa (Rz 10,17)

09.01.2022

Teksty dostępne na stronie: www.onjest.pl

Rysunek tygodnia:

Opracowanie rozważań:

Jolanta i Jerzy Prokopiuk, Łukasz Kneć, Monika Mosior, Jolanta Mikos, Przemek Rożnowski, Elżbieta Gładka, Józefa Zygmont – Dłubacz, Maria Bodys, Małgorzata Marsicka, Monika Klawikowska, Małgorzata Wojdowska, Agnieszka Fryca-Kubińska, Patrycja Nocoń, Mateusz Kisiel, Sławomir Łasiewicki, Magdalena Fojutowska, Katarzyna Piwko – Zacharska, Piotr Stawiński

Korekta:

Jerzy Prokopiuk

Rysunek:

Marta Stańco

Dystrybucja broszury:

Basia i Marek Mikuccy

Asysta kościelna:

ks. Wojciech Jaśkiewicz

Aplikacje mobilne:

Tomek Romanowski/ Tymoteusz Abramek

Druk:

Drukarnia Urdruk, Oleśnica

Projekty graficzne:

Gladiatore Marketing Michał Gadomski

Źródło czytań zamieszczonych w aneksie: www.liturgia.wiara.pl

Drodzy parafianie,

mamy nadzieję, że broszura, którą bierzecie do ręki, pomoże Wam w czytaniu i rozważaniu Słowa Bożego a w ten sposób spotkaniu z Bogiem żywym, obecnym na kartach Pisma Świętego. Naszym celem jest pokazanie Wam przystępnego i prostego sposobu czytania, słuchania i modlitwy Pismem Świętym, tak, aby Słowo Boże, z którym się spotkacie, prowadziło Was w codziennym życiu. Szczególnie tych wszystkich, którzy rozpoczynają korzystanie z naszej propozycji prosimy o przeczytanie kilku wskazówek poniżej. One objaśnią Wam, jak najlepiej skorzystać z broszury, po którą sięgnęliście.

Broszura składa się z 3 części, w kolejności:

- a) propozycji czytania i rozważania na każdy dzień tygodnia,
- b) fragmentów Pisma Świętego do każdego z dni tygodnia (zgodnie z rokiem liturgicznym),
- c) opisu metody modlitwy z Bożym Słowem.

Możesz z niej korzystać w następujący sposób:

1. Zaznajom się z proponowanym sposobem czytania czytając opis metody Lectio Divina na ostatnich stronach. Nie chodzi o to, abyś wszystko zapamiętał(a), ale ogólnie wiedział(a) jak ona przebiega.
2. Przejdź do konkretnego dnia tygodnia i krok po kroku przechodź od jednego punktu do drugiego, według podanych wskazówek, czyli: wycisz się i zaproś Ducha Świętego do modlitwy, przeczytaj tekst do danego dnia ... i tak dalej według wskazówek, zgodnie z zaproponowanym schematem.
3. W trakcie takiego czytania i rozważania możesz, jeśli poczujesz potrzebę, ponownie sięgać do opisu metody zamieszczonego na ostatnich stronach. To pomoże Ci lepiej rozumieć i przeżyć Twoje osobiste spotkanie z Jezusem obecnym w Bożym Słowie.
4. To samo powtarzaj dla każdego innego dnia tygodnia. Bądź wytrwały(a) i cierpliwy(a) a zobaczysz owoce swojego spotkania ze Słowem, bo spotykając się ze Słowem spotykasz się z samym Jezusem. Nie spiesz się, poświęć na to przynajmniej 15 minut każdego dnia.
5. Jeśli masz uwagi czy też chcesz się podzielić swoimi wrażeniami i odkryciami ze spotkania z Jezusem z Bożym Słowem, możesz napisać do nas na: slovo@onjest.pl lub przekazać swoje uwagi Księdzu Proboszczowi.

Pozdrawiamy i życzymy błogosławionego spotkania ze Słowem Bożym - Redakcja

09.01.2022, niedziela , Niedziela Chrztu Pańskiego

CHODZIĆ W DUCHU TO, MIEĆ SWIADOMOŚĆ DZIECIĘCTWA BOŻEGO

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Ewangelia według św. Łukasza 3,15-16.21-22

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Czytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- Podczas chrztu w Jordanie Bóg objawił ludziom szczególną godność Jezusa – odwieczne Synostwo Boże (tzw. Epifania). Stało się to, gdy Jezus się modlił. Ważne rzeczy zostają objawiane przez Boga na modlitwie. Czy staję na modlitwie przed Panem? Kiedy? W jakich okolicznościach? Czy wiem, kiedy był mój chrzest? Czy jestem wdzięczny Bogu za to, że przez chrzest stałem się Jego dzieckiem?
- Ten sam Duch Boży, który unosił się nad wodami (por. Rdz 1,2) objawił się nad Jezusem i zapoczątkował Nowe Przymierze. Jezus przyszedł na świat, aby w doskonały sposób wypełnić wolę Bożą, w każdym szczególe planu historii zbawienia. Dobrowolnie, z miłości, uniżył się, by zrealizowały się starotestamentowe obietnice przyjścia Mesjasza, „który będzie władał w Izraelu, a pochodzenie Jego od początku, od dni wieczności” (Mi 5,1). W chwili chrztu został „namaszczony” jako Mesjasz (Dz 10,37-38) przez Ojca Duchem Świętym. Otrzymał moc, mądrość i świętość potrzebne dla wypełnienia swojej misji. Gdzie jest Ojciec i Syn, tam jest Duch. Doświadczenie miłości Ojca i Syna jest niemożliwe bez Ducha Świętego. To, że mogę doświadczyć, że jestem dzieckiem Boga, jest możliwe tylko mocą działającego we mnie Ducha. To On przemienia serce, przekonuje o miłości Boga, ukazuje prawdę o grzechu, działa w sakramentach. Czy zapraszam Go do swojego życia? Czy pozwalam Mu działać?
- W chrzcie świętym zostaliśmy włączeni w dziecięctwo Boże i namaszczeni, by jak Jezus służyć i pomagać innym (ubogim, cierpiącym, będącym daleko od Boga) na drodze do świętości. Jesteśmy powołani do bycia świadkami Jezusa w naszych środowiskach: w małżeństwach, rodzinach, pracy, w gronie znajomych, przyjaciół. Czy realizuję to powołanie?

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

*Teraz zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Panie, dziękuję Ci, że zapragnąłeś, abym był Twoim dzieckiem.*

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

10.01.2022, poniedziałek

IŚĆ ZA PANEM W DUCHU ŚWIĘTYM

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Ewangelia według św. Marka 1, 14-20

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- „Pójdź za mną”! Znam te słowa doskonale, ale jak trudno je wypełniać, uważam, że mam czas na nawrócenie, że jeszcze nie teraz, jestem zbyt zajęty. A Jezus mówi, że bliskie jest królestwo Boże. Czy wierzę w to? Jeśli tak, to nie ma już czasu. Mam uwierzyć teraz w Ewangelię i teraz mam się nawrócić!
- Jezus, gdy ujrzał Szymona, widział w nim potencjał mimo jego słabości i zaprosił do przyjaźni ze sobą. Piotr, kiedy usłyszał o Jezusie, dowiedział się, że Jego brat znalazł Mesjasza. I uwierzył! Czy ja, kiedy słyszę o Jezusie, jestem przekonany, że On jest Mesjaszem?
- „Poszli za Nim”. Uczniowie, którzy zostali powołani przez Jezusa zostawili wszystko i poszli za Nim. Co musieli zobaczyć w Jezusie, jaką musieli mieć pewność, aby wszystko zostawić i pójść za Jezusem? Jaką miłość musieli poczuć Ci mężczyźni od Jezusa. Piotr i inni uczniowie nie mieli wątpliwości, że Jezus jest Synem Bożym- potwierdza to Szymon w słowach „Ty jesteś Mesjasz Syn Boga żywego” (Mt. 16,16) którego Jezus nazwał skałą, na której powstanie Kościół.

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Panie, zbadaj moje serce, czy naprawdę chcę zostawić wszystko i iść za Tobą.

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

11.01.2022, wtorek

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM, TO OTWORZYĆ SIĘ NA UWALNIAJĄCE DZIAŁANIE JEZUSA

Wyciszenie – *zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.*

Lectio (czytanie) – *przeczytaj:*

Ewangelia według św. Marka 1, 21-28

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – *jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:*

- „Był właśnie w ich synagodze człowiek opętany przez ducha nieczystego.” Te słowa Ewangelii wzbudziły we mnie największy niepokój. Jak to możliwe, że człowiek opętany mógł przebywać w świątyni?! Myślałem, że Dom Boży jest jakby z automatu przeszkodą dla złych duchów. Przecież znajdują się w nim poświęcone artefakty, naczynia kultu i są też ludzie, którzy wnoszą modlitwy do Boga. A jednak, jak pisze św. Marek, człowiek dręczony wszedł i słuchał słów Jezusa. Co chcesz mi pokazać Panie?
- Przychodzi mi refleksja, że żadne miejsce czy rzecz nie jest ochroną przed złym duchem. Tylko Jezus może mnie obronić przed złem we mnie! To Jego obecność w synagodze ujawnia złego i to On ma jedynie władzę, by go pokonać.
- I dlatego tak ważne jest nawrócenie, czyli przyjęcie Jezusa jako Pana i Zbawiciela. Muszę, jak ten człowiek, przyjść i zapragnąć Jezusa, wysłuchać Go. Do tego potrzeba jedynie pragnienia serca i prośby, czy może bardziej wołania o pomoc.
- Ja zawołałem a wtedy On pojawił się w moim sercu i życiu. Zacząłem spotykać się z Jego Słowem i pojawiło się też działanie, które zmieniło wszystko. Gdyż tylko On był w stanie wyrzucić ze mnie ducha gniewu, żalu, niepewności, braku wiary w Boga i siebie. Uleczyć z trądu mojego nałogu i zniewolenia, otworzyć oczy zamknięte pychą, zdjąć ze mnie paraliż strachu wzbudzonego alkoholizmem w domu, czy zabrać krwawienie serca po stracie bliskich. To właśnie uczynił ON!
- Dlatego dziś zapraszam Cię do wsłuchania się w Słowo Boże, do kontemplacji. Daj szansę Jezusowi, by to On przemówił i dlatego rozważaj ten fragment bez komentarzy, modlitw czy innych rozproszeń. Otwórz serce i przyjmij to, co On chce powiedzieć.

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. Możesz modlić się tak: Zapraszam Cię Panie do mojego serca i życia. Proszę przemów do mnie i daj mi dar skupienia oraz zrozumienia, bym potrafił przyjąć, co dla mnie przygotowałeś.

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

12.01.2022, środa

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM, TO UCZYĆ SIĘ SŁUCHAĆ GŁOSU BOŻEGO

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Pierwsza Księga Samuela 3, 1-10. 19-20

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- Pan wybiera sobie ludzi i wspólnoty. Bóg żywy przygotowuje sobie także ludzi i wspólnoty do określonej misji, ale ludzie często sprzeniewierzają się swojej misji. Tak też było z rodziną kapłana Helego. Autor Księgi Samuela pisze takie słowa: *Czemu depczecie po moich ofiarach krwawych i pokarmowych, jakie zarządziłem w przybytku? Dlaczego szanujesz bardziej synów swoich niżli Mnie, iż tuczycie się na najwyborniejszych z wszystkich darów Izraela - ludu mojego?* (1Sm 2, 29) Bóg odrzuca Helego i jego synów, a przygotowuje na ich następcę młodego Samuela. Czy znasz swoją misję? Czy realizujesz ją w swoim życiu?
- Kluczem dobrze realizowanej misji jest usłyszenie głosu Pana i wprowadzenie jej w życie. Kapłan Heli był napominany nie raz, ale, niestety, nie wprowadzał wezwań Bożych w życie. Może było to także przyczyną milczenia Boga żywego, gdyż w owym czasie *rzadko odzywał się Pan, a widzenia nie były częste*. Pierwszą lekcją, którą otrzymuje młody Samuel, była nauka reagowania na Boży głos. Nauczycielem jest, paradoksalnie, kapłan Heli, który sam przestał słuchać głosu Pana. Charakterystyczna jest także odpowiedź Samuela na usłyszany głos: *Mów, Panie, bo sługa Twój słucha*. Czy słyszysz głos Boży w swoim wnętrzu? Czy wprowadzasz Boże wezwania do swojego życia?
- Współczesny człowiek ma ogromne problemy, aby wsłuchiwać się w Boży głos. Aby usłyszeć Boży głos potrzebuje ciszy i czasu, a to jest w naszym życiu towar deficytowy. Potrzebujemy usłyszeć także siebie i swoje serce, które mówi przez uczucia, bo one są jego językiem. Nikt nas tego nie nauczył, dlatego nie wiemy co z nimi zrobić. W konsekwencji nie słyszymy siebie, nie słyszymy Boga i nie słyszymy drugiego człowieka, dlatego żyjemy w chaosie wewnętrznym, który prowadzi do dezintegracji. Ile czasu poświęcasz na wsłuchiwanie się w siebie? Ile czasu poświęcasz na wsłuchiwanie się w Boga na modlitwie ze Słowem Bożym?

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Jezu, dziękuję Ci za dar czasu, dzięki któremu ciągle żyję i podejmuję życiowe decyzje. Dziękuję, że mogę wsłuchiwać się w Twój głos.

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

13.01.2022, czwartek , Św. Hilarego

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM TO CZUWAĆ NAD SWOIM POSŁUSZEŃSTWEM

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Ewangelia według św. Marka 1, 40-45

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- Jezus surowo mu przykazał i zaraz go odprawił, mówiąc mu: «Bacz, abys nikomu nic nie mówił - dziwne to polecenie. Raczej skłonni jesteśmy pomyśleć, że Jezus każe rozgłaszać, że nadeszło Boże Królestwo, przecież chętnie nauczał tłumy. W tej sytuacji jakby unika tłumów. Ma swoje powody, może w Jego planie było coś, czemu rozgłos by przeszkodził. Często nie potrafimy dobrze odgadnąć zamiarów drugiego człowieka, a co dopiero przejrzeć zamiary Boże? Prorok Izajasz mówi: *Bo myśli moje nie są myślami waszymi ani wasze drogi moimi drogami - wyrocznia Pana. Bo jak niebiosa górują nad ziemią, tak drogi moje - nad waszymi drogami i myśli moje - nad myślami waszymi.* (Iz 55,8-9)
- Tak często niejako "z rozpędu" zakładamy, że znamy Bożą wolę, Jego plany na nasze życie, czyjeś życie, czy daną sytuację. Wtedy łatwo o wydawanie osądów, bo czujemy że jesteśmy po właściwej stronie - razem z Bogiem patrzymy z góry na sytuację. Gdy coś jest dobre, logiczne, mądre, daje dobre, owoce, to kusi, by przyjąć za pewnik, że taka jest wola Boża. Trędowaty tak właśnie zrobił - dawał świadectwo uzdrowienia, oddawał chwałę Bogu, głosił moc Jezusa wśród ludzi - a okazuje się, że nie było to wolą Bożą.
- Trędowaty postawił swoją mądrość i swoją wolę ponad osąd i wolę Jezusa. Podobnie uczynił św Piotr: *A Piotr wziął Go na bok i począł robić Mu wyrzuty: «Panie, niech Cię Bóg broni! Nie przyjdzie to nigdy na Ciebie». Lecz On odwrócił się i rzekł do Piotra: «Zejdź Mi z oczu, szatanie! Jesteś Mi zawadą, bo myślisz nie na sposób Boży, lecz na ludzki».* (Mt 16, 22-23) Czy masz postawę bojaźni Bożej polegającej na przekonaniu, że nie rozumiesz Boga, nie pojmujesz Jego planów, bo nieskończenie przekraczają Twoje pojmowanie? Czy w swoich prośbach modlitewnych, planach, decyzjach, osądach pamiętasz, że nie rozumiesz i nie wiesz wszystkiego? Wszechmocny Bóg nie ma obowiązku informować nas i tłumaczyć się nam ze swoich planów.

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Panie wybacz, że w mojej pysze narzucałem Ci moją wolę, uznawałem, że znam Twoje plany i myśli, a przecież Ty jesteś Niepojęty i nieskończenie przekraczasz wszelkie moje plany i myśli. Proszę o łaskę bycia Ci posłusznym, przyjmowania w pokorze i ufności także tego, czego nie rozumiem.

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

14.01.2022, piątek

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM, KTÓRY PROWADZI KU UZDROWIENIU

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Ewangelia według świętego Marka 2,1-12

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- Przyjaciele paralytyka wykazują się wielką determinacją. Tylko głęboka wiara w moc Jezusa mogła determinować do takich natarczywych działań. Wiara sprawia, że Jezus uzdrawia paralytyka. Kogo ja z troską zaniósłem do Jezusa?
- Żydzi widzieli bardzo duży związek pomiędzy grzechem, a chorobą (była ona karą za niewierność Bogu). Przebaczenie i uzdrowienie w ich rozumieniu były więc niejako synonimami. Jezus pokazał, że paralytyk wymagał wyleczenia w całym jego wymiarze - ciała i ducha: najpierw przebaczenie, a następnie uzdrowienie. Faryzeusze wyznawali, że tylko Bóg może uwolnić człowieka od winy zaciągniętej za niewierność Prawu. Jezus pokazał, że działa jak sam Bóg: daje do zrozumienia, że zna ludzkie myśli (a to może tylko Bóg – por. Jr 17,10), a następnie uzdrawia ducha i ciało. Co we mnie wymaga uzdrowienia?
- Świadkowie uzdrowienia wielbili Boga. Doświadczenie Bożego działania wzbudziło zachwyt i wdzięczność za doznane dobro. Jezus dokonuje cudów w naszym życiu, na naszych oczach, tylko trzeba chcieć je dostrzec. Czy je dostrzegam? A może dobre rzeczy, których doświadczam, przypisuję własnym zasługom, mądrości, uznaję za przypadek? Czy dziękuję Bogu za to kim jestem, gdzie jestem, jaki jestem?

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

*Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Dziękuję Ci Panie za Twój sakrament pokuty i pojednania, w którym chcesz mnie uzdrowić. Proszę Cię o siłę i odwagę, aby przyjść i wołać „Jezusie, Synu Dawida, ulituj się nade mną” (Łk 18,39) i o wdzięczność za doświadczenie Twojej miłości.*

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

15.01.2022, sobota

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM TO, WZRASTAĆ W POKORZE

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Pierwsza Księga Samuela 9, 1-4. 17-19; 10, 1

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- Saul wyrastał w rodzinie dzielnego wojownika, a więc miał na kim się wzorować. Był wysokim i dorodnym mężczyzną, a nie było od niego piękniejszego człowieka wśród synów izraelskich. Wzrostem o głowę przewyższał cały lud. Saul miał jeszcze jedną ważną cechę osobowości – pokorę. Sam mówił o sobie do Samuela: *Czyż ja nie jestem Beniaminitą – z jednego z najmniejszych pokoleń izraelskich, a ród mój czyż nie jest najniższy ze wszystkich rodów pokolenia Beniamina?* (1Sm 9, 21) Młody Saul wie kim jest i wydaje się, że ta cecha zdecydowała o wyborze go na króla Izraela.
- Kiedy Bóg powołuje słabego człowieka do swojej misji nie pozostawia go samego. Samuel mówi do młodego Saula: *Ciebie też opanuje duch Pański i będziesz prorokował wraz z nimi, i staniesz się innym człowiekiem. Gdy ci się spełnią te znaki, uczyni, co zdoła twa ręka, gdyż Bóg będzie z tobą.* (1Sm 10, 6-7) i dodaje: *Gdy tylko Saul odwrócił się i miał odejść od Samuela, Bóg zmienił jego serce na inne i w tym dniu spełniły się wszystkie owe znaki.* (1Sm 10, 9) Gdy Bóg powołuje człowieka do jakiegokolwiek misji, to JEST Z NIM.
- Król Saul jest jednak także ogromną przestrożą na osób sprawujących jakąkolwiek władzę. Trzydzieści lat zwycięstw Saula sprawiło, że utracił pokorę i wszedł na drogę pychy. Pycha to przede wszystkim wzrastanie w nieposłuszeństwie wobec Bożego Słowa, dlatego też został odrzucony przez Boga jako król Izraela: *Czyż miłsze są dla Pana całopalenia i ofiary krwawe od posłuszeństwa głosowi Pana? Właśnie, lepsze jest posłuszeństwo od ofiary, uległość – od tłuszczy baranów. Bo opór jest jak grzech wróżbiarstwa, a krnąbrność jak złość bałwochwalstwa. Ponieważ wzgardziłeś nakazem Pana, odrzucił cię On jako króla.* (1Sm 15,22-23)
- “Mała Arabka”, święta z Bliskiego Wschodu, mawiała, że w niebie są ludzie z wszelkimi brakami, ale z duchem pokory. Natomiast w piekle są ludzie zdolni i bardzo zdolni, ale z duchem pychy. Czy prosisz Jezusa o dar pokory i łaskę wzrastania w pokorze, czyli posłuszeństwu Bożemu Słowu, które w różny sposób dociera do Ciebie? Czy czuwasz nad swoim sercem i badasz je, sprawdzasz, co w nim jest – czy pokora, czy pycha?

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Jezus, dziękuję Ci za wzór Twojego posłuszeństwa. Dziękuję za wzrastanie w łasce pokory, patrząc na Ciebie.

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

Aneks:

CZYTANIA NA POSZCZEGÓLNE DNI TYGODNIA

09.01.2022, niedziela – Ewangelia według św. Łukasza 3,15-16.21-22

Gdy lud oczekiwał z napięciem i wszyscy snuli domysły w swych sercach co do Jana, czy nie jest Mesjaszem, on tak przemówił do wszystkich: «Ja was chrzczę wodą; lecz idzie mocniejszy ode mnie, któremu nie jestem godzien rozwiązać rzemyka u sandałów. On będzie was chrzczył Duchem Świętym i ogniem».

Kiedy cały lud przystępował do chrztu, Jezus także przyjął chrzest. a gdy się modlił, otworzyło się niebo i Duch Święty zstąpił nad Niego, w postaci cielesnej niby gołębica, a z nieba odezwał się głos: «Ty jesteś moim Synem umiłowanym, w Tobie mam upodobanie».

10.01.2022, poniedziałek – Ewangelia według św. Marka 1, 14-20

Gdy Jan został uwięziony, Jezus przyszedł do Galilei i głosił Ewangelię Bożą. Mówił: «Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię!»

Przechodząc obok Jeziora Galilejskiego, ujrzał Szymona i brata Szymonowego, Andrzeja, jak zarzucali sieć w jezioro; byli bowiem rybakami. I rzekł do nich Jezus: «Pójdźcie za Mną, a sprawię, że się staniecie rybakami ludzi». A natychmiast, porzuciwszy sieci, poszli za Nim.

Idąc nieco dalej, ujrzał Jakuba, syna Zebedeusza, i brata jego, Jana, którzy też byli w łodzi i naprawiali sieci. Zaraz ich powołał, a oni, zostawiwszy ojca swego, Zebedeusza, razem z najemnikami w łodzi, poszli za Nim.

11.01.2022, wtorek – Ewangelia według św. Marka 1, 21-28

W Kafarnaum Jezus w szabat wszedł do synagogi i nauczał. Zdumiewali się Jego nauką: uczył ich bowiem jak ten, który ma władzę, a nie jak uczeni w Piśmie.

Był właśnie w ich synagodze człowiek opętany przez ducha nieczystego. Zaczął on wołać: «Czego chcesz od nas, Jezusie Nazarejczyku? Przyszedłeś nas zgubić. Wiem, kto jesteś: Święty Boga».

Lecz Jezus rozkazał mu surowo: «Milcz i wyjdź z niego! » Wtedy duch nieczysty zaczął nim miotać i z głośnym krzykiem wyszedł z niego.

A wszyscy się zdumiali, tak że jeden drugiego pytał: «Co to jest? Nowa jakaś nauka z mocą. Nawet duchom nieczystym rozkazuje i są Mu posłuszne». I wnet rozeszła się wieść o Nim wszędzie po całej okolicznej krainie galilejskiej.

12.01.2022, środa – Pierwsza Księga Samuela 3, 1-10. 19-20

Młody Samuel usługiwał Panu pod okiem Helego. W owym czasie rzadko odzywał się Pan, a widzenia nie były częste. Pewnego dnia Heli spał w zwykłym miejscu. Jego oczy zaczęły słabnąć i już nie widział. A światło Boże jeszcze nie zagasło. Samuel zaś spał w przybytku Pańskim, gdzie znajdowała się Arka Przymierza. Wtedy Pan zawołał Samuela, a ten odpowiedział: «Oto jestem». Potem pobiegł do Helego, mówiąc mu: «Oto jestem, przecież mnie wołałeś». Heli odrzekł: «Nie wołałem cię, wróć i połóż się spać». Położył się zatem spać. Lecz Pan powtórzył wołanie: «Samuelu!» Wstał Samuel i poszedł do Helego, mówiąc: «Oto jestem, przecież mnie wołałeś». Odrzekł mu: «Nie wołałem cię, synu mój. Wróć i połóż się spać». Samuel bowiem jeszcze nie znał Pana, a słowo Pańskie nie było mu jeszcze objawione. I znów Pan powtórzył po raz trzeci swe wołanie: «Samuelu!» Wstał więc i poszedł do Helego, mówiąc: «Oto jestem, przecież mnie wołałeś». Heli zrozumiał, że to Pan woła chłopca. Rzekł więc Heli do Samuela: «Idź spać! Gdyby jednak ktoś cię wołał, odpowiedz: Mów, Panie, bo sługa Twój słucha». Odszedł Samuel, położył się spać na swoim miejscu. Przybył Pan i stanąwszy, zawołał jak poprzednim razem: «Samuelu, Samuelu!» Samuel odpowiedział: «Mów, bo sługa Twój słucha». Samuel dorastał, a Pan był z nim. Nie pozwolił upaść żadnemu jego słowu na ziemię. Cały Izrael od Dan aż do Beer-Szeby poznał, że Samuel zyskał potwierdzenie jako prorok Pański.

13.01.2022, czwartek – Ewangelia według św. Marka 1, 40-45

Pewnego dnia przyszedł do Jezusa trędowaty i upadłszy na kolana, prosił Go: «Jeśli zechcesz, możesz mnie oczyścić». A Jezus, zdjęty litością, wyciągnął rękę, dotknął go i rzekł do niego: «Chcę, bądź oczyszczony». Zaraz trąd go opuścił, i został oczyszczony. Jezus surowo mu przykazał i zaraz go odprawił, mówiąc mu: «Bacz, abyś nikomu nic nie mówił, ale idź, pokaż się kapłanowi i złożź za swe oczyszczenie ofiarę, którą przepisał Mojżesz, na świadectwo dla nich». Lecz on po wyjściu zaczął wiele opowiadać i rozgłaszać to, co zaszło, tak że Jezus nie mógł już jawnie wejść do miasta, lecz przebywał w miejscach pustynnych. A ludzie zewsząd schodzili się do Niego.

14.01.2022, piątek – Ewangelia według św. Marka 2,1-12

Gdy po pewnym czasie Jezus wrócił do Kafarnaum, posłyszano, że jest w domu. Zebrało się zatem tylu ludzi, że nawet przed drzwiami nie było miejsca, a On głosił im naukę. I przyszli do Niego z paralitykiem, którego niosło czterech. Nie mogąc z

powodu tłumy przynieść go do Niego, odkryli dach nad miejscem, gdzie Jezus się znajdował, i przez otwór spuścili nosze, na których leżał paralytyk. Jezus, widząc ich wiarę, rzekł do paralytyka: «Dziecko, odpuszczone są twoje grzechy».

A siedziało tam kilku uczonych w Piśmie, którzy myśleli w sercach swoich: «Czemu On tak mówi? On bluźni. Któż może odpuszczać grzechy, prócz jednego Boga?»

Jezus poznał zaraz w swym duchu, że tak myślą, i rzekł do nich: «Czemu myślisz te nurtują w waszych sercach? Cóż jest łatwiej: powiedzieć paralytykowi: Odpuszczone są twoje grzechy, czy też powiedzieć: Wstań, weź swoje nosze i chodź? Otóż, żebyście wiedzieli, iż Syn Człowieczy ma na ziemi władzę odpuszczania grzechów – rzekł do paralytyka: Mówię ci: Wstań, weź swoje nosze i idź do swego domu!»

On wstał, wziął zaraz swoje nosze i wyszedł na oczach wszystkich. Zdumieli się wszyscy i wielbili Boga, mówiąc: «Nigdy jeszcze nie widzieliśmy czegoś podobnego».

15.01.2022, sobota – Pierwsza Księga Samuela 9, 1-4. 17-19; 10, 1

Był pewien dzielny wojownik z rodu Beniamina – a na imię mu było Kisz, syn Abiela, syna Serora, syna Bekorata, syna Afijacha, syna Beniamina. Miał on syna imieniem Saul, wysokiego i dorodnego, a nie było od niego piękniejszego człowieka wśród synów izraelskich. Wzrostem o głowę przewyższał cały lud.

Gdy zaginęły oślice Kisz, ojca Saula, rzekł Kisz do swego syna, Saula: «Weź z sobą jednego z chłopców i udaj się na poszukiwanie oślic». Przeszli więc przez górę Efraima, przeszli przez ziemię Szalisza, lecz ich nie znaleźli.

Powędrowali przez krainę Szaalim: tam ich nie było. Poszli do ziemi Jemini i również nie znaleźli.

Kiedy Samuel spostrzegł Saula, odezwał się do niego Pan: «Oto ten człowiek, o którym ci mówiłem, ten, który ma rządzić moim ludem».

Saul podszedł tymczasem do Samuela w bramie i rzekł: «Wskaż mi, proszę, gdzie jest dom Widzącego». Samuel odparł Saulowi: «To ja jestem Widzący. Chodź ze mną na wyżynę! Dziś jeść będziecie ze mną, a jutro pozwolę ci odejść, powiem ci też wszystko, co jest w twym sercu». Samuel wziął wtedy naczynko z olejem i wylał na głowę Saula, ucałował go i rzekł: «Czyż nie namaścił cię Pan na wodza nad swoim dziedzictwem?»

LECTIO DIVINA – METODA CZYTANIA I ROZWAŻANIA SŁOWA BOŻEGO

Mnisi znali dwa sposoby medytacji Słowa Bożego: *ruminatio* – przetrawianie Słowa Bożego poprzez jego ciągłe powtarzanie oraz *lectio divina* – Bożą lekturę, w której chodziło o to, aby wszystkie słowa Biblii rozumieć jako drogę do Boga, jako opis drogi duchowej. Kluczowe jest tu pytanie: kim jestem, co jest tajemnicą mojego życia, kim i czym stałem się dzięki Jezusowi Chrystusowi? **Kiedy bowiem poprzez rozważanie Bożego Słowa zobaczę, kim jestem, zmieni się także moje działanie w świecie.**

Kilka uwag o miejscu modlitwy, czasie oraz pozycji modlitewnej.

1. **Miejsce** – idealne to kościół czy kaplica z wystawionym Najświętszym Sakramentem. W praktyce będzie to każde miejsce, w którym znajdziemy choć odrobinę wyciszenia.
2. **Czas** – przynajmniej kwadrans. Dobrze, jeśli będzie to pół godziny. Pora dnia nie jest istotna, ważne tylko, byśmy byli przytomni i w czasie modlitwy nie zasnęli.
3. **Pozycja w czasie modlitwy** – godna i wygodna. Można klęczeć, siedzieć na małej ławeczce, można też zwyczajnie usiąść na wygodnym krześle przy stole.

Przebieg *lectio divina*

Istotą tej metody jest jej podział na kilka części:

1. **Czytanie (*lectio*),**
2. **Medytację (*meditatio*),**
3. **Modlitwę (*oratio*) i trwanie przed Bogiem (*contemplatio*).**
4. **Działanie (*actio*)**

Całość powinna być poprzedzona chwilą wyciszenia, skupienia, prośbą skierowaną do Ducha Świętego o dobre owoce. To kluczowy moment przed każdym czytaniem i rozważaniem Bożego Słowa. Głębokie znaczenie Pisma Świętego jest sekretem znanym tylko Duchowi Świętemu, który objawia je komu chce, jak chce, kiedy i gdzie chce. *Duch przenika wszystko, nawet głębokości Boga samego* – pisze św. Paweł (1Kor 2,10). Tego Ducha Bóg udzielił i pragnie udzielać nam, jak mówi św. Łukasz: *Jeśli więc wy, choć źli jesteście, umiecie dawać dobre dary swoim dzieciom, o ileż bardziej Ojciec z nieba da Ducha Świętego tym, którzy Go proszą* (Łk 11,13). Dlatego tak ważne jest, aby prosić o Ducha Bożego, który sam sprawi, że księga Pisma Świętego zostanie dla nas otwarta, to znaczy zrozumiemy jego sens dla nas dziś – w czasie i miejscu, w którym się aktualnie znajdujemy.

Lectio – Czytaj z wiarą i uważnie święty tekst, jak gdyby dyktował go dla ciebie Duch Święty.

Wybieramy dłuższy fragment tekstu. Nie zakładamy, że przeczytamy go w całości. Może się zdarzyć, że już pierwszy werset będzie tym fragmentem, nad którym powinniśmy zatrzymać się dłużej. Czytam Pismo Święte powoli i uważnie, nie po to, by pomnożyć swoją wiedzę, lecz by spotkać Boga w Jego Słowie. W czytaniu chodzi bowiem o znalezienie takiego fragmentu (zwykle będzie to jeden werset, czasami kilka), który nas poruszy. To poruszenie może mieć bardzo różny charakter. Może to być ciekawość, niezrozumienie, pociecha, piękno, niepokój. Poruszenie jest świadectwem, że ten werset jest dla nas osobiście ważny. Bardzo ważną informacją jest złość lub agresja rodząca się podczas czytania Słowa Bożego. Oznacza ona bowiem, że Jezus w Słowie Bożym dotyka jakiejś nieuporządkowanej dziedziny naszego życia. Jest bardzo istotne zwrócenie uwagi na uczucia, które nam towarzyszą. Nie mamy wpływu na uczucia, które się rodzą. Są ważne, ponieważ, ukazują nam one stan naszego serca. Nie ma uczuć dobrych i złych, ponieważ są one obojętne moralnie. Jeżeli rodzi się uczucie zazdrości lub niechęci to nie jest to grzechem. Grzechem może stać się dopiero nasza odpowiedź na to uczucie.

Znalezienie tekstu, który Cię porusza jest sygnałem, że kończy się etap *lectio*.

Meditatio – Staraj się zrozumieć dogłębnie tekst. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Pierwotne, łacińskie znaczenie tego słowa to „powtarzanie”. W tej części koncentrujemy się na znalezionym urywku. Czytamy go wielokrotnie, powoli, jakby smakując – całość wersetu lub jego fragmenty. Czytając możemy akcentować różne części i wyrazy wersetu. Prawdopodobnie nauczymy się w ten sposób wersetu na pamięć. Powtarzajmy go zatem także w myśli – może nam pomóc zamknięcie oczu. Angażujmy na tym etapie nie tylko rozum, ale także i serce. Można się zastanowić, dlaczego ten fragment mnie zainteresował, pytać się co ten fragment mi mówi, objawia, komunikuje. Ważne jest, aby medytować tylko jeden fragment. Jeśli poruszyło cię więcej fragmentów, zatrzymaj się na pierwszym, pozostałe w tej medytacji cię nie interesują.

Oratio – Teraz ty mów do Boga, a jeśli zabraknie Ci słów to trwaj przed nim bez słów (contemplatio).

Na pewnym etapie medytacji zamienia się w modlitwę. Będzie ona miała spontaniczny charakter. Otwórz przed Bogiem serce, aby mówić Mu o przeżyciach, które rodzi w tobie Słowo. Módl się prosto i spontanicznie. Czasami będzie to nasza aktywność, ale możemy też być „porwani” przez Boże natchnienie. Wtedy modlitwa stanie się bardziej działaniem Boga w nas niż naszym działaniem. Trudno przewidzieć, co przyniesie modlitwa, jaki dokładnie charakter i kierunek przybierze. Może to być zarówno przebłaganie, prośba jak i dziękczynienie i uwielbienie. Może mieć także charakter krótkiej, żarliwej modlitwy, proszącej Boga, by ukoił moja tęsknotę, by pozwolił się doświadczyć i ujrzeć. Na lub po etapie oratio - Twojej modlitwy do Boga, którą wzbudziło rozważanie danego fragmentu - może przyjść czas, że braknie Ci słów. Trwaj wtedy przy Bogu bez słów - wtedy modlisz się samą swoją obecnością a Duch Święty działający w Tobie będzie kierował do Boga taką modlitwą, która Jemu się podoba: *"Podobnie także Duch przychodzi z pomocą naszej słabości. Gdy bowiem nie umiemy się modlić tak, jak trzeba, sam Duch przyczynia się za nami w błaganiach, których nie można wyrazić słowami. Ten zaś, który przenika serca, zna zamiar Ducha, [wie], że przyczynia się za świętymi zgodnie z wolą Bożą"* (Rz 8, 26-28)

W każdej głębokiej ludzkiej relacji przychodzi etap rozumienia się bez słów. Tak samo jest Bogiem. Ani On nic nie musi mówić, ani ja. Jesteśmy ze sobą razem. I to wystarczy.

Actio – Pytaj siebie: „Co mam zrobić?”.

Ostatni etap lectio divina to zaproszenie do działania, zgodnie z napomnieniem św. Jakuba: *"Wprowadzajcie zaś słowo w czyn, a nie bądźcie tylko słuchaczami oszukującymi samych siebie. (Jk 1, 23)*. Zadał sobie pytanie, czy przez to rozważanie Bóg wzywa Cię do podjęcia jakiegoś postanowienia, zadania, porozmawiania z kimś, przebaczenia komuś, pomocy komuś. Jeśli tak, to zapisz sobie konkretny fragment, który Cię porusza do działania albo to, co chcesz uczynić. Pamiętaj, że działaniem może być także przyzwolenie, zgoda wobec Boga, aby coś w tobie zmienił, aby sam działał w tobie i przemieniał ciebie tak, jak chce. Po pewnym czasie będziesz wyraźnie widział jak Bóg Cię prowadzi.

Twoim *Actio* może być także nauczenie się na pamięć jakiegoś wersetu z aktualnego czytania. Możesz także pomyśleć, jakie słowo, frazę czy werset zabierzesz ze sobą na cały dzień, to znaczy będziesz je powtarzał i wracał do niego w różnych momentach dnia. W ten sposób dasz Bogu szansę i przestrzeń do Jego działania w tobie, do tego, aby cię przemieniał swoim Słowem, które samo z siebie wydaje owoc: *Czy śpi, czy czuwa, we dnie i w nocy, nasienie kiełkuje i rośnie, on sam nie wie jak. Ziemia sama z siebie wydaje plon (...)* (Mk 4,27-28).

Nie zawsze lectio divina będzie kończyło się podjęciem konkretnego postanowienia i wykonaniem konkretnego działania. Doświadczenie pokazuje jednak, że praktykowanie tej metody przebywania ze Słowem Bożym po pewnym czasie przemienia człowieka samo z siebie, porusza go, przekonuje o tym co prawdziwe i ważne, daje światło do podejmowania właściwych decyzji życiowych i zaprasza do podejmowania zmian.

Możesz korzystać z rozważań **LectioDivina** używając swojego smartfona lub innego urządzenia mobilnego. Aplikację możesz pobrać gratis, podając w wyszukiwarce: **“LectioDivina – On Jest”**

Pobierz na:
Google Play

Pobierz na:
App Store

Kindle oraz inne czytniki obsługujące format .mobi na stronie: www.onjest.pl/slowo

Facebook: [@lectiodivina.onjest](https://www.facebook.com/lectiodivina.onjest)